

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 56, Şubat 2022, s. 1-14

ISSN: 2149-0821 Doi Number:<http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.56890>

Öğr. Gör. Betül SARI

Mersin Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, betulsari@mersin.edu.tr

Öğr. Gör. Sema ERDEN ERTÜRK

Mersin Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, semaerden@hotmail.com

Prof. Dr. Duygu VEFİKULUÇAY YILMAZ

Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, duyguulu@gmail.com

COVID-19 KORKUSUNUN AKADEMİK MOTİVASYON ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Özet

Bu araştırma ile öğrencilerin Covid-19 korkusunun akademik motivasyon üzerine olan etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın örneklemini Mersin Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 373 kadın ve 136 erkek olmak üzere toplam 509 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Akademik Motivasyon Ölçeği ve Covid-19 Korkusu Ölçeği kullanılarak online toplanmıştır. Çalışmada öğrencilerin yaş ortalamasının 20.96 ± 2.363 olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin Covid-19 Korkusu Ölçeđinden aldıkları puan ortalamalarının 16 ± 6.02 , Akademik Motivasyon Ölçeđinden aldıkları puan ortalamalarının 83.56 ± 19.961 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin akademik motivasyonu ve Covid-19 korkularının erkeklere nazaran kadınlarda daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Akademik motivasyon Covid-19 korkusu ile birlikte değerlendirildiğinde korkunun motivasyonu arttırdığı belirlenmiştir. Ortaya çıkan bu sonuç sağlık okuryazarı olmanın koruyucu bir etkiye sahip olduğunu ve akademik motivasyonu etkilemediğini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Covid-19, Yeni Koronavirüs, Covid-19 Korkusu, Akademik Motivasyon.

THE EFFECT OF FEAR OF COVID-19 ON ACADEMIC MOTIVATION

Abstract

With this research, it is aimed to determine the effect of students' fear of Covid-19 on academic motivation. The sample of the study consists of 509 students, 373 female and 136 male, studying at Mersin University Health Services Vocational School. The data of the study were collected online using the personal information form prepared by the researchers, the Academic Motivation Scale and the Covid-19 Fear Scale. In the study, the mean age of the students was found to be 20.96 ± 2.363 . It was determined that the mean score of the students from the Covid-19 Fear Scale was 16 ± 6.02 , and the mean score of the Academic Motivation Scale was 83.56 ± 19.961 . It has been determined that students' academic motivation and fear of Covid-19 are higher in women than in men. When academic motivation is evaluated together with the fear of Covid-19, it has been determined that fear increases motivation. This result shows that being health literate has a protective effect and does not affect academic motivation.

Keywords: Covid-19, New Coronavirus, Fear of Covid-19, Academic Motivation.

GİRİŞ

Eğitimin temel öznesi olan öğrencilerin akademik yaşamı üzerinde etkili olan çeşitli faktörler bulunmaktadır. Öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, fiziki ve sosyal çevresi, sahip olduğu motivasyon gibi pek çok değişken bu faktörlere örnek olarak sıralanabilir. Motivasyon öğrencinin sahip olduğu eğitim düzeyinde onu akademik başarıya ulaştırmada önemli bir role sahiptir. Bu doğrultuda öğrencilerin akademik motivasyonunu etkileyen hususların tespit edilmesi öğrencilerin daha iyi anlaşılmasına vesile olacaktır.

Bugün, tüm Dünya büyük bir pandemi ile mücadele etmektedir ve bu pandeminin etkisi birçok alanda kendini göstermiştir. Sağlıktan turizme, ekonomiden eğitime kadar uzanan geniş yelpazede farklı ortamlar pandemi ile yüzleşmiştir. Meydana geldiği andan itibaren tüm Dünyanın odaklandığı Covid-19 üzerine, başta sağlık olmak üzere çok sayıda bilimsel araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde çoğunluğun virüsün tanımı, enfekte alanı ve virüsten korunmaya yönelik bilgilerle donatıldığı ve ağırlıklı olarak örneklemelerinin sağlık personeli olduğu görülmüştür. Pandeminin sağlık personeline olan etkisini görmezden gelmek mümkün değildir. Fakat nispeten üzerine daha az araştırmanın yapıldığı öğrenci grubunun Covid-19 pandemisi eğitim sürecinde deneyimlediği hususların tespit edilmesi alan yazın için oldukça kıymetlidir. Bu bağlamda çalışma kapsamında ilk olarak akademik motivasyon, Covid-19 ve Covid-19 korkusuna dair kavramsal çerçevede bilgiler sunulmuş ve ardından yapılan araştırmaya dair bilgiler paylaşılmıştır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Akademik Motivasyon

Motivasyon; bireyleri harekete geçiren, yönlendiren ve davranışlarında süreklilik sağlayan içsel bir güç olarak tanımlanmakta (Pintrich ve Schunk, 2002) ve bir hedef doğrultusunda çaba ile harmanlanan istek (Lintern, 2002) olarak da kavramsallaştırılmaktadır. Literatür incelendiğinde motivasyonun karmaşık bir konu olduğu ve temelinde güdülenmenin yer aldığı ifade edilmektedir (Cüceloğlu, 2017). Bu karmaşıklığın sebebi olarak ise pek çok

faktörle ilişkili olması gösterilmektedir. Bireyin sahip olduğu kişilik yapısı, benlik algısı, deneyim ve tecrübeleri, fizyolojik özellikleri, sosyo ekonomik durumu ve içerisinde bulunduğu çevrenin özellikleri bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Akademik motivasyon ise, öğrencileri harekete geçirerek eğitsel anlamda sahip oldukları potansiyelleri ortaya çıkaran ve öğrenmelerine katkı sağlayan bir güç olarak tanımlanmaktadır (Martin, 2004, 134). Bu motivasyon türü öğrencilerin eğitim hayatına adım atması ile başlamakta ve eğitim sürecinde destekleyici bir rol oynamaktadır (Bacanlı ve Şahinkaya, 2011, 563). Akademik başarıya götüren bu güç; öğrencilerin eğitim kurumuna olan bağlılığı, derslere hazırlığı ve aktif katılımı ile öğrenmenin gerçekleştiği bir süreci kapsamaktadır (Wentzel ve Wigfield, 2009, 534). Literatürde yer alan çalışmalarda akademik hayatta sahip olunan düşük motivasyonun bireyi olumsuz etkilediği ve bireyin akademik yaşamını sekteye uğrattığı somutlaştırılmıştır (Grunschel vd., 2016). Nitekim Bandura (1982) tarafından yapılan araştırmada öğrencinin başarısızlığındaki sebebin akademik eğitime motive olmaması ile ilişkilendirilmesi bu durumu destekler niteliktedir.

Literatürde akademik motivasyonu temellendirmek üzere çeşitli kuram ve teoriler geliştirilmiştir. Beklenti değer teorisi, özerklik teorisi, öz yeterlilik teorisi ve hedef teorisi bu teorilere örnek olarak sıralanabilir. Bu çalışmada akademik motivasyon özerklik teorisi ile temellendirilmiştir. Özerklik, bireyin seçenekler arasında tercih yapması ve yaptığı tercihlerden tecrübeler elde etmesi fikrine dayanmaktadır. Her insanın farklı önceliklerinin olması ve bu önceliklere göre davranışlarını şekillendirmesi bu teorinin temelini oluşturmaktadır (Deci ve Ryan, 2000, 68). Özerklik Teorisine dayanan akademik motivasyon üç bileşenden oluşmaktadır. Bunlar içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluktur (Vallerand ve Blssonnette, 1992, 599). İçsel motivasyon, bireyin sergilediği eylemlerin kendi ile ilişkili olduğu düşüncesine dayanmaktadır. Özerklik teorisine göre içsel motivasyon merak etme, keşfetme ve öğrenme arzusundan kaynaklanan “bilmeye yönelik içsel motivasyon”, üstlendiği işi başarıyla tamamlamaya odaklanan “başarmaya yönelik içsel motivasyon” ve yalnızca ilgi alanına girdiği için gerçekleştirilen “uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon” olmak üzere üç kategoride ele alınmıştır. Dışsal motivasyon, bireyin sergilediği eylemlerin birey dışında çevresel faktörlerden kaynaklandığı fikrini esas almaktadır (Wu, 2003, 502). Motivasyonsuzluk ise bireyin içsel ve dışsal olarak güdülenememe durumudur. Bu durum bireyde yetersizlik duygusu ve olaylara yönelik kontrolü kaybetme endişesi oluşturmakta (Vallerand ve Pelletier, 1992, 64) ve bireyin motive olamadığı durumdan vazgeçmesine sebep olabilmektedir. Yapılan bir araştırma, bireyin eğitim hayatı sürecinde eğitim kurumunu terk etmesinde motivasyonsuzluğu sebep olarak göstermiştir (Vallerand ve Ratelle, 2002).

Literatürde öğrencilerin okula yönelik tutum ve davranışlarında akademik motivasyonun önemli bir ölçüt olduğu tespit edilmiştir. İncelendiğinde; akademik motivasyonun öğrenme üzerinde olumlu katkısının olduğu (Rigby vd., 1992, 165) ve öğrencilerin akademik sorumluluklarını yerine getirmelerinde etkisinin bulunduğu (Green vd., 2012, 1111) görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin akademik motivasyonları üzerinde çeşitli faktörlerin etkili olduğu bilinmektedir. Bu faktörler için öğrencinin çevresi, çalışma alanı ve süresi, sosyal hayatı, beklentileri (Wilkesmann vd., 2012), kariyer imkanları ve sosyo-ekonomik durumu örnek olarak verilebilir. Şu anda içerisinde bulunulan pandeminin öğrencilerin akademik motivasyonları üzerindeki etkisi merak konusudur.

1.2. Covid-19 ve Covid-19 Korkusu

31 Aralık 2019 tarihinde Çin'e bağlı Hubei Eyaletinin Vuhan şehrinde ortaya çıkan ve "SARS-CoV-2, Yeni Koronavirüs (Covid-19) olarak adlandırılan (T.C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Rehberi, 2020, 5) virüs tüm Dünyayı derinden sarmıştır. Dünya Sağlık Örgütü, 11 Şubat 2020 tarihinde bu yeni tip koronavirüsün kısa sürede yüzü aşkın ülkeye yayılması ve 200.000'den fazla vakaya ulaşması ile pandemi ilan etmiştir (Zhao vd., 2020, 214). Dünyada 8 Eylül 2021 itibari ile 4.582.338 ölüm dahil 221.648.869 onaylanmış vaka bulunmaktadır (World Health Organization, 2021). Covid-19 diğer adıyla yeni tip Koronavirüs, solunum sistemini hedef alan, SARS ve MERS gibi şiddetli akut solunum yolu sendromlarına kadar çeşitli hastalıklara neden olan zoonotik koronavirüs ailesinin mutasyona uğramış bir türüdür (Brown ve Wang, 2020, 2). Bu virüs tipinin diğer koronavirüslerle benzer özelliklere sahip olduğu fakat henüz tespit edilemeyen bir etiyolojiye sahip olduğu bilinmektedir (Bogoch vd., 2020, 1). Covid-19'un ortaya çıkma süresinin 6 ile 41 gün arasında olduğu ve ortalama 14 gün sonra ölümle sonuçlanabileceği yapılan çalışmalar ile tespit edilmiştir. Virüsün bağışıklık sistemi zayıf olan ve ileri yaş grubunda bulunanlarda ölüm riskini arttırdığı da bilinmektedir (Wang vd., 2020a, 441). Covid-19 ile enfekte olan bireylerde en sık görülen belirtiler; ateş, öksürük, solunumda güçlük, eklem ağrısı ve yorgunluk olarak sıralanabilir (Huang vd., 2020, 497). Ayrıca Covid-19'a dair yapılan ilk araştırmalar diğer koronavirüslere nazaran bulaş ve enfekte etme durumunun daha yüksek olduğunu belirtirken ölüm oranlarının daha düşük olduğunun altını çizmiştir (Liu vd., 2020, 1). Covid-19 virüsüne karşı enfekte olmamak için önerilen birtakım tedbirler bulunmaktadır. Bunlar; aşı olmak, kişisel hijyene özen göstermek, maske kullanmak, bireyler arası sosyal mesafeyi korumak, dengeli beslenmek, açık ve temiz alanlarda hava vb. olarak ifade edilebilir (T.C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilgilendirme Platformu, 2021).

Eylül 2021 itibari ile beş milyondan fazla vakanın olduğu Türkiye'de (T.C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilgilendirme Platformu, 2021) ilk Covid-19 vakası 11 Mart 2020'de saptanmış olup devam eden süreçte Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de vaka sayılarında artış görülmüştür (T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı ve Genel Müdürlüğü, 2021). Vaka sayılarında meydana gelen artış koronavirüsle mücadelede birçok ülkenin çeşitli önlemler almasını zorunlu kılmıştır. Örneğin Türkiye'de; yaşa göre belirlenen sokağa çıkma yasakları, ulaşım vasıtalarında maske kullanma zorunluluğu, şehirlerarası yolculuklara getirilen kısıtlamalar, üniversitelerde uzaktan eğitime geçilmesi, toplu halde bulunulmaya imkân tanıyan birçok mekânın belirli süre ile kapatılması ve birçok şehirde maskesiz sokağa çıkmanın yasak olması örnek olarak sıralanabilir.

Dünyada yaşanan ilk pandemi Covid-19 değildir. Geçmiş dönemde de birçok pandemi meydana gelmiştir ve bu pandemilerin insan yaşamına olan etkileri yapılan araştırmalarla somutlaştırılmıştır. Saadatin-Elahi ve diğerleri (2010) tarafından yapılan araştırmada salgın süreçlerinde sağlık kaygısı ve anksiyete gibi davranışların geliştiğinin tespit edilmesi bu durumu destekler niteliktedir. Nitekim yaşanan belirsizliğin bireylerin psikolojisi üzerinde yaratacağı olumsuz etkiyi öngörmek de imkansızdır. Aykut ve Aykut (2020)'un da tespit ettiği gibi Covid-19 ile meydana gelen ani yaşam değişiklikleri bireylerde kaygı ve stres düzeyini artırmaktadır. Kaygıya eşlik eden korkunun da olumsuz psikolojik etkisi unutulmamalıdır. Özetle; tüm alanları etkileyen Covid-19 pandemisinin bireyler üzerinde bıraktığı yıkıcı etki hala devam etmektedir. Alan yazında farklı örneklem grupları üzerinde yapılan araştırmalarla var

olduğu düşünülen yıkıcı etkinin giderilmesi hedeflenmektedir. Bu doğrultuda bu araştırma ile uzaktan eğitime geçme ile başlayan yeni eğitim serüveninde öğrencilerin akademik motivasyonu ile Covid-19 korkusu arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Örneklem

Bu araştırmaya 15-30 Eylül 2020 tarihleri arasında Mersin Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokuluna kayıtlı 515 tekniker öğrenci katılmıştır. Araştırma 26/08/2020-36 sayılı Etik Kurul onayı ile yapılmış olup araştırmaya dahil edilen her bir birey araştırma başlangıcında bilgilendirilmiştir. Okula kayıt yaptıran ve devam etmeyen öğrenciler ve temel soruları yanıtlayıp ölçekleri yanıtlamayan öğrenciler araştırmadan hariç bırakılarak 509 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların cevaplarının gizliliği ile ilgili olarak anket, verilerinin mahremiyetini garanti edecek şekilde isimsiz olarak doldurulmuştur. Ayrıca katılımcılar çalışmanın amaçları konusunda da bilgilendirilmiştir.

2.2. Anket

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin Covid-19 korkusunun akademik başarıları üzerine etkilerini belirlemek için online anket yöntemi uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Ahorsu ve arkadaşları (2020) tarafından geliştirilen ve Satıcı ve arkadaşları (2020) tarafından Türkçeye uyarlanan 7 maddelik “Covid-19 Korkusu Ölçeği” ile Vallerand ve arkadaşları (1992) tarafından geliştirilen ve Ünal Karagüven (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan 28 maddelik “Akademik Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Akademik motivasyon 12 maddeden oluşan içsel motivasyon, 12 maddeden oluşan dışsal motivasyon ve 4 maddeden oluşan motivasyonsuzluk olmak üzere üç alt boyutta incelenmiştir.

2.3 Veri Analizi

İstatistiksel analizler IBM SPSS Statistics Free Download paket program kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İç tutarlığın değerlendirilmesinde Cronbach Alfa testi kullanılmıştır ve sınır değer olarak ≥ 0.70 alınmıştır (Cronbach ve Shavelson, 2004). Demografik ve likert tipi ölçeklerden elde edilen verilere göre merkezi limit teorisinden yola çıkılarak parametrik testler uygulanmıştır (Kwak ve Kim, 2017). İkili karşılaştırmalarda parametrik testlerden Independent t test, iki gruptan fazla olan karşılaştırmalarda Anova ile Post Hoc Benferroni testi uygulanmıştır. Ölçekler ve alt gruplarının ilişkilerini incelemek için Pearson Korelasyon kullanılmıştır. Akademik motivasyonun yordayıcılarını belirlemek amacıyla çok değişkenli regresyon analizi uygulanmıştır. Ayrıca tanıttıcı istatistikler de verilmiştir. Yapılan istatistik testlerde $p < 0.05$ anlamlı kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik analizi sonuçları incelenmiş ve genel akademik motivasyon incelemelerinde içsel ve dışsal motivasyon puanları toplanarak test sonuçları elde edilmiştir. Covid-19 Korkusu Ölçeğinin Cronbach Alpha değeri 0.853 bulunmuştur. Akademik Motivasyon Ölçeği içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. İçsel motivasyon ölçek alt boyutunda toplam 12 madde vardır ve Cronbach Alpha değeri 0.922 bulunmuştur. Dışsal motivasyon ölçek alt boyutunun toplam 12 maddesinin Cronbach Alpha değeri 0.860 bulunmuştur. Diğer bir alt boyut olan motivasyonsuzluk ise 4 maddeden oluşmaktadır ve

Cronbach Alpha değeri 0.793 bulunmuştur. Toplamda üç alt boyutu olan ve yirmi sekiz maddesi bulunan Akademik Motivasyon Ölçeğinin genel Cronbach Alpha değeri 0.915 bulunmuştur. Araştırmada kullanılan tüm ölçekler test sonuçlarımıza göre güvenilirdir (Tavakol ve Dennick, 2011).

Çalışmada bireylerin yaş ortalaması ve standart sapması 20.96 ± 2.363 olarak bulunmuştur. Minimum yaş 17, maksimum yaş 37'dir. Covid-19 Korkusu Ölçeğinin genel ortalaması 16 ± 6.02 'dir. Akademik Motivasyon Ölçeğinin ortalaması ise 83.56 ± 19.961 'dir. %73.3'ü kadın ve %26.7'si erkek olan katılımcıların %45.8'i birinci sınıf ve %54.2'si ikinci sınıftır. Katılımcıların %17.5'i köy/kasabada, %31'i ilçede ve %51.5'i ilde yaşadıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların uzaktan eğitimde kullandıkları erişim araçları sorulduğunda %46'sı bilgisayar ve %52.7'si cep telefonu kullandıklarını dile getirmiştir. Hiçbir erişim aracı bulunmayan katılımcı sayısı ise sağlayamayan %1.4'tür. Ayrıca 509 bireyin %40.7'si uzaktan eğitimde sorun yaşadığını ve %32'si ise çevresinde Covid-19 hastasının olduğunu bildirmiştir.

Tablo 1. Temel Bulgulara Göre Covid-19 Korkusu ve Akademik Motivasyona İlişkin Puan Ortalamaları (n=509)

	Covid-19 Korkusu		Akademik Motivasyon		
	N	Mean±SD	P	Mean±SD	p
Cinsiyet					
Kadın	373	16.874±5.847	0.001*	85.11±18.66	0.004*
Erkek	136	13.617±5.874		79.33±22.68	
Sınıf					
1. Sınıf	233	15.79±5.69	0.480	83.65±18.07	0.932
2. Sınıf	276	16.17±6.29		83.50±21.45	
İkamet Yeri					
Köy/Kasaba	89	15.65±5.44	0.277	86.01±19.93	0.275
İlçe	158	16.24±6.11		84.29±20.67	
İl	262	15.97±6.17		82.30±19.50	
Uzaktan Eğitime Erişim Araçları					
Bilgisayar	234	16.23±6.39	0.591	81.85±20.31**	0.02*
Cep telefonu	268	15.77±5.73		84.61±19.35*	
Erişim sağlayamıyor	7	17.14±4.01		101±22.86*,**	
Uzaktan Eğitimde Sorun Yaşama Durumu					
Yaşayan	207	16.18±6.13	0.747	83.55±19.91	0.986
Yaşamayan	302	15.88±5.95		83.58±20.02	
Çevresinde COVID-19 Hastası Olma Durumu					
Olan	163	16.88±6.90	0.418	83.12±20.29	0.733
Olmayan	346	15.88±5.89		83.77±19.82	

*,** p<0.05 istatistik anlamlılık

Bireylerin Covid-19 korkusu puan ortalamaları değerlendirildiğinde kadınların Covid-19 korkusu puan ortalamalarının (16.874 ± 5.847) erkeklerin Covid-19 korkusu puan ortalamalarından (13.617 ± 5.874) daha yüksek ve farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0.001$).

Akademik motivasyon bakımından ise yine kadınların akademik motivasyon puan ortalamaları (85.11±18.66) erkeklerin akademik motivasyon puan ortalamasından (79.33±22.68) yüksek ve farklıdır (p=0.004). Akademik motivasyonun alt ölçeği olan motivasyonsuzluk bakımından erkeklerin motivasyonsuzluk puan ortalamaları (8.09±4.46) kadınların motivasyonsuzluk puan ortalamasından (6.37±3.50) yüksek ve farklı bulunmuştur (p=0.0001). Diğer bir sonuç ise akademik motivasyon açısından bireylerin uzaktan eğitimde erişim araçları arasında farklılıktır (p=0.02). Akademik motivasyon bakımından ise erişim sağlayamayanlar (101±22.86) ile cep telefonu kullananlar (84.61±19.35) arasında (p=0.049), erişim sağlamayanlar (101±22.86) ile bilgisayardan erişim sağlayanlar (81.85±20.31) arasında farklılık bulunmuştur (p=0.023). Motivasyonsuzluk bakımından eğitime erişim araçları karşılaştırılmasında farklılık bulunmuştur (p=0.0001). Farklılıklar telefonla uzaktan eğitim alanlar (6.60±3.69) ile erişim sağlayamayanlar (15.85±4.33) arasında (p=0.0001) ve bilgisayarla erişenler (6.82±3.70) ile erişim sağlamayanlar (15.85±4.33) arasındadır (p=0.0001). Diğer değişkenler bakımından istatistiksel farklılık bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 1).

Tablo 2. Covid-19 Korkusu, Akademik Motivasyon ve Alt Ölçeklerinin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Korelasyonları

	Mean±SD	1	2	2.a	2.b	2.c
1. Covid-19 korkusu	16,003±6,023	1				
2. Akademik Motivasyon	83.569±19.961	,238**	1			
2.a İçsel motivasyon	40,469±11,685	,202**	,915**	1		
2.b Dışsal motivasyon	43,100±9,708	,232**	,940**	,739**	1	
2.c Motivasyonsuzluk	6,833±3,852	,016	-,069	-,093*	-,040	1

**Korelasyon katsayısı p<0.01 düzeyinde anlamlıdır.

*Korelasyon katsayısı p<0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Çalışmanın bu aşamasında akademik motivasyon alt ölçek sonuçları ile Covid-19 korkusu ölçeği arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Ölçeklere ait temel bulgularda Covid-19 korkusu ölçeğinin ortalaması 16.003±6.023, akademik motivasyon ortalaması 83.569±19.961, içsel motivasyon ortalaması 40.469±11.685, dışsal motivasyon ortalaması 43.100±9.708 ve motivasyonsuzluk ortalaması 6.833±3.852 olarak bulunmuştur. Motivasyon alt ölçeklerinden dışsal motivasyon en yüksek ortalamaya sahiptir. Covid-19 Korkusu Ölçeği, Akademik Motivasyon Ölçeği ve akademik motivasyonun alt ölçekleri arasında ilişkiyi tespit etmek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre; Covid-19 korkusu ölçek sonuçlarıyla akademik motivasyon arasında pozitif doğrusal ve anlamlı ilişki görülmüştür (r =0.238, p=0.0001). Katılımcıların korku puanları ve motivasyon puanları anlamlı olarak birlikte artmaktadır. Motivasyonun alt ölçeklerinden dışsal motivasyon ve Covid-19 korkusu arasında yine pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur (r=0.232, p=0.0001). Katılımcıların Covid-19 korkusu puanları ve dışsal motivasyon puanları anlamlı olarak birlikte artmaktadır. Bir diğer pozitif yönlü anlamlı ilişki ise Covid-19 korkusu ölçeği ile içsel motivasyon arasındadır (r=0.202, p=0.0001). Katılımcıların korku puanları ve içsel motivasyon puanları anlamlı olarak birlikte artmaktadır. Covid-19 korkusu ölçeğiyle motivasyonsuzluk arasında bir ilişki bulunmamıştır (p=0.712) (Tablo 2).

Tablo 3. Akademik Motivasyon İçin Çoklu Doğrusal Regresyon Modeli

Tahmini değişkenler	B	Std Hata	S(β)	T	VIF
Sabit	62.465	8.113	-	7.699**	
Covid-19 Korkusu	0.685	0.147	0.208	4.661**	1.085
Cinsiyet (Erkek=0, Kadın=1)	4.577	2.027	0.102	2.259*	1.118
Uzaktan eğitime erişim araçları (Bilgisayar+Telefon=0, Erişemeyenler=1)	19.374	7.388	0.114	2.622**	1.030

Bağımlı Değişken = Akademik Motivasyon

R =0.276 R²=0.076 F =10.387 P = 0.001 Durbin Watson = 1.812

*: p < 0.05 ** : p < 0.01 (a) :Kategorik değişkenler için referans olan grup ve diğer grup parantez içerisinde belirtilmiştir.

Akademik motivasyonun tahmin modeli için oluşturulan çoklu doğrusal regresyon modelinde modele tüm değişkenler sırasıyla alınmıştır ve anlamsız çıkan değişkenler modelden çıkarılarak nihai model oluşturulmuştur. Modele dahil edilen bağımsız değişkenler ise Covid-19 korkusu, cinsiyet, uzaktan eğitime erişim araçlarıdır. Oluşturulan çoklu doğrusal regresyon modelinde farklı ölçeklerden elde edilmiş değişkenler kullanılması nedeniyle standartlaştırılmış beta katsayılarına göre açıklama yapılmaktadır (Everitt ve Skrondal, 2010). Modelde cinsiyet ve uzaktan eğitime erişim araçları dummy değişken olarak kullanılmıştır (Hardy, 1993). Çoklu regresyon analizlerinde oluşturulan akademik motivasyon modelinde Durbin Watson değeri 2.5 değerinin altında ve VIF değeri 10'un altında bulunmuştur (Ghani ve Ahmad, 2010). Bu sonuçlara göre regresyon modelinde multicollinearity problemi bulunmamaktadır. Akademik motivasyon ve bağımsız değişkenlere ait istatistiklere ilişkin sonuçlara göre regresyon modeli anlamlıdır (F=10.387 p=0.001). Yordayan değişkenlerle akademik motivasyon arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmuştur (R=0.276). Oluşturulan regresyon modelinde R² =0.076 bulunmuştur. Teorik modelde bağımlı değişken olan akademik motivasyonun yaklaşık %7.6'sı modeldeki bağımsız değişkenler tarafından açıklanmaktadır. Bağımsız değişkenlerin hepsinin akademik motivasyonda pozitif bir artışa neden olabileceği söylenebilir. Modele en fazla katkı yapan değişkenler sırasıyla; Covid-19 korkusu, uzaktan eğitim araçları ve cinsiyet olarak belirlenmiştir. Covid-19 Korkusu ölçek puanında bir birimlik standart sapmadaki artış akademik motivasyon üzerinde 0.208'lik standart sapmada bir artışa neden olmaktadır. Benzer şekilde uzaktan eğitime erişim sağlayamayan öğrenciler bilgisayar ve telefonla erişim sağlayanlara göre akademik motivasyon puanlarında 0.114'lük standart sapmada artışa neden olmaktadır. Cinsiyet dikkate alındığında ise kadınların erkeklere göre akademik motivasyon ölçek puanının 0.102 standart sapma daha yüksek olduğu söylenebilir (Tablo 3).

4. TARTIŞMA

Bu çalışma ile yardımcı sağlık elemanı olarak yetiştirilen üniversite öğrencilerinde Covid-19 korkusunun akademik motivasyon üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada üç aşamada bulunmaktadır. Birinci aşamada Covid-19 korkusu ve akademik motivasyon ölçek sonuçları bakımından temel değişkenler arasındaki farklılık değerlendirmeleri, ikinci aşamada Covid-19 korkusu ölçeği ve akademik motivasyon ile alt ölçekleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Üçüncü aşamada ise akademik motivasyon tahmin modeli oluşturulmuştur.

Bulgulara göre Covid-19 korkusu bakımından kadınlar erkeklere göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Cinsiyetler arasındaki bu farklılık, salgının kadınların psikolojisini erkeklere göre daha fazla etkilediği anlamına gelmektedir. Nitekim bu sonuç literatürde yer alan diğer araştırmalarla da benzerlik göstermektedir (Nguyen vd. 2020; Wang vd. 2020b; Valentina Gritsenko vd. 2020). Covid-19 salgınının başlangıcından itibaren bireyler alışlagelmiş hayatlarının dışına çıkmış ve bunun sonucu olarak kişilerde kaygı bozuklukları meydana gelmiştir. Korku mevcut veya yakın tehlikeye bir uyarı tepkisidir. Bu uyarı tepkisi ise kişilerde terleme, kalp çarpıntısı, mide bulantısı gibi fiziksel semptomlarla kendini gösterirken; yakın tehdit düşünceler ve kaçış gibi duygusal tepkileri de içermektedir (Michelle vd. 2021). Ek olarak cinsiyet hormonlarının etkisi, düşük benlik saygısı, daha yüksek bedensel utanç, ruminasyon eğilimi ve daha yüksek stres oranları gibi birçok faktörün kadınlarda daha yaygın olduğu ve bu nedenle daha yüksek kaygı bozukluklarına yol açtığı sonucu kadınlardaki Covid-19 korkusunun erkeklere göre yüksekliğini de açıklamaktadır (Anita Riecher-Rössler, 2017).

Öğrencilerin motivasyona ilişkin sonuçları doğrultusunda; akademik motivasyon bakımından kadınların erkeklere göre anlamlı derecede yüksek bir motivasyona sahip olduğu görülmüştür. Literatürde bu konuyla ilgili yapılan araştırmalarda da kadınların erkeklere göre daha yüksek motivasyona sahip olduğu tespit edilmiştir (Vallerand ve Blssonnette, 1992). Öte yandan cinsiyet farklılığını bulamayan yayınlar da literatürde yer almaktadır (Karabıyık, 2020; Taşkesen, 2019). Motivasyonsuzluk düzeyinde ise erkeklerin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet farklılığı üzerine önceki yapılan çalışmalar bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir (Karabıyık, 2020). Fakat literatürde akademik motivasyon puanını erkeklerde yüksek, motivasyonsuzluk puanını ise kadınlarda daha yüksek bulan çalışmalar da bulunmaktadır (Karatas ve Erden, 2014). Covid-19 salgını nedeniyle rutin hayatın dışına çıkılması ve özellikle erkek öğrencilerin finansal istikrar ve kişisel gelişim konusunda daha fazla endişe duymaları (Corts ve Stoner 2011) konuları, araştırma bulgularında yer alan erkeklerin motivasyonsuzluk nedenlerini ve diğer çalışmalarla kıyaslandığında sonuçların farklılığını açıklayabilir.

Araştırmanın diğer bir bulgusu ise akademik motivasyon bakımından uzaktan erişim araçları arasındaki farklılıktır. Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki gruplar arasında dağılım eşitsizliği olmasına rağmen sonuçlar bu konuda bize ipucu verebilecek niteliktedir. Salgın nedeniyle dünyada hemen hemen tüm eğitim kurumlarının uzaktan eğitime geçmesiyle birlikte öğrencilerin büyük çoğunluğu derslere bilgisayar ve telefon gibi araçlarla ulaşabilmektedir. Çoğunluğun dışında kalan öğrenciler ise maddi yetersizlik sebebi ile uzaktan eğitime erişim sağlayamamakta ve bu nedenle öğrenciler arasında eğitim eşitsizliği meydana gelmektedir (Shin, 2020). Bu araştırmanın bulguları uzaktan eğitime erişim sağlayamayan öğrencilerin motivasyon puanlarının bilgisayar ve telefonla erişim sağlayan öğrencilerin motivasyon puanlarından daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak bilgisayar veya telefona sahip olamayan öğrencilerin, uzaktan eğitim derslerine ulaşım sağlayamadıkları yönünde verdikleri bilgiden yola çıkarak medyada çıkan diğer haber kaynaklarına da ulaşamadıkları bilgisi çıkarılabilir. Bu durum, öğrencilerin pandeminin yayılım hızı ve sonuçlarından habersiz olmaları nedeniyle Covid-19 korkusunu çok fazla hissetmemelerine ve bu nedenle diğer öğrencilere göre motivasyon puanlarının yüksek çıkmasına neden olduğu yönünde yorumlanabilir.

Öğrencilerin dışsal motivasyon ortalamasının içsel motivasyon ortalamasına göre yüksek bulunması (dışsal motivasyonun içsel doyum elde etmek için değil bir sonuca ulaşmak için, ödül elde etmek için veya toplum yapısına uygun davranmakla ilgili bir motivasyon türü olduğu düşünülürse) bu çalışmaya katılan öğrencilerin gelecekle ilgili bir amacı olduğunu gösterebilir (Deci, vd. 1991). Covid-19 Korkusu yükseldikçe akademik motivasyonda ve diğer alt motivasyonlarda bir artış ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan bu sonuç, katılımcıların sağlık okuryazarı olmasından kaynaklı olarak korku üzerinde koruyucu bir etki gösterdiği düşünülebilir (Diviani vd. 2015). Literatürde sağlık okuryazarlığının sağlık öğrencilerini korkudan koruduğunu gösteren çalışmaların (Nguyen vd. 2020) yer alması bu araştırma bulgularını desteklemektedir. Farklı alanlarda eğitim veren okullarda benzer çalışmalar yapıldığında bu sonuçların aksine bulguların da bulunması muhtemeldir. Covid-19 korkusunun yanı sıra cinsiyet ve uzaktan eğitime ulaşmak için kullanılan araçların da akademik motivasyonun tahmin edilmesinde etkin bir role sahip olduğu söylenebilir.

Çalışmada akademik motivasyonun yordayıcılarının açıklama yeteneği düşük çıkmakla beraber bu konu hakkında bir bilgi vermesi açısından önem taşımaktadır. Modele giren Covid-19 korkusunun motivasyonu arttırdığı yönündeki sonuç çalışmanın önceki bulgularını destekler niteliktedir ve sağlık alanında okuryazar olmanın korku üzerinde koruyucu bir etkisinin olduğu yönünde bir kanı oluşmasına neden olmuştur (Diviani vd. 2015). Modelde cinsiyet değişkeninde kadınlar erkelere göre (Karatat ve Erden, 2014), uzaktan eğitime erişimi olmayan öğrenciler bilgisayar ve telefonla erişim sağlayanlara göre motivasyon bakımından yüksektir. Model sonuçları göstermektedir ki korkmak, kadın olmak ve uzaktan erişim sağlayamamak akademik motivasyonu tahmin gücüne sahiptir.

Covid-19 Korkusu ve Akademik Motivasyon Ölçekleriyle yapılmış ayrı ayrı çalışmalar literatürde yer almaktadır. Ancak Covid-19 Korkusu ve Akademik Motivasyonu Ölçeklerini birlikte ele alan nadir çalışma bulunmaktadır. Sonraki araştırmalarda üniversitenin farklı alanlarda eğitim alan öğrencilerinin de çalışmaya dahil edilmesiyle daha kapsamlı ve karşılaştırılabilir bir çalışma elde edilebilir. Araştırmanın sadece internet bağlantısı olan öğrencilere uygulanmış olması, okulda kayıtlı öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun kadınlardan oluşması, kesitsel bir çalışma olması nedeniyle incelenen nedensel ilişkilerin kohort çalışma kadar net bir sonuç vermemesi, model tahmin değerinin düşüklüğü ($R^2=0.07$) bu çalışmanın sınırlılıkları arasında sayılabilir. Çalışma bulguları, mevcut pandemide akademik motivasyon, Covid-19 korkusu ve diğer değişkenlerin kapsadığı çalışmalar için gelecekte yol göstermeye yardımcı olacaktır.

SONUÇ

Sonuç olarak, akademik motivasyon Covid-19 korkusu olmaksızın kadınlarda erkelere göre daha yüksektir. Covid-19 korkusu tek başına ele alındığında ise korku ölçek puanı kadınlarda daha yüksektir. Her iki durum bize kadın ile erkeğin korku ve motivasyon bakımından farklı davranışlara sahip olduğunu göstermektedir. Akademik motivasyonu Covid-19 korkusu ile birlikte değerlendiren bu çalışmada, korkunun motivasyonu arttırdığı belirlenmiştir. Katılımcıların tümünün sağlık okuryazarı olması bu durumun sebebi olarak düşünülebilir. Katılımcıların sağlık alanında eğitim görmesi korku üzerinde koruyucu bir etki göstermiştir. Katılımcıların korkuyu hissetmesine rağmen korku akademik motivasyonu etkilememiştir. Çalışma, üniversitenin sağlıkla ilgili bir okuluna kayıtlı öğrenciler üzerinde yapıldığı için tek yönlü sonuçlar ortaya çıkmıştır. Yapılacak yeni çalışmalarda sağlık okuryazarı

olan katılımcıların sayılarının artırılması ve farklı alanlarda eğitim alan üniversite öğrencilerinin eklenmesi ile daha karşılaştırılabilir sonuçlar elde edilebilir.

KAYNAKLAR

- Ahorsu, D.K., Lin, C.Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M.D., and Pakpour, A.H. (2020). The Fear of COVID-19 Scale: Development and Initial Validation. *International Journal of Mental Health and Addiction*, s. 1–9.
- Anita Riecher-Rössler (2017). Sex and Gender Differences in Mental Disorders. *The Lancet Psychiatry*, 4, s. 8-9.
- Aykut, S. ve Aykut, S.S. (2020) Covid-19 Pandemisi ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Temelinde Sosyal Hizmetin Önemi. *Toplumsal Politika Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s. 56-66.
- Bacanlı, H., ve Sahinkaya, O. (2011). The Adaptation Study of Academic Motivation Scale into Turkish. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 12, s. 562-567. doi: 10.1016/j.sbspro.2011.02.068
- Bandura, A. (1982). Self-efficacy Mechanism in Human Agency. *American Psychologist*, Volume 37, Issue 2, s. 122-147. doi: 10.1037/0003-066X.37.2.122
- Bogoch, I.I., Watts, A., Thomas-Bachli, A., Huber, C., Kraemer, M.U.G., ve Khan, K. (2020). Pneumonia of Unknown Aetiology in Wuhan, China: Potential for International Spread via Commercial Air Travel. *Journal of Travel Medicine*, Volume 27, Issue 2, s. 11-24.
- Brown, K., ve Wang, R. C. (2020). Politics and Science: The Case of China and the Coronavirus. *Asian Affairs*, s. 1-18.
- Corts, D., and Stoner, A. (2011). The College Motives Scale: Classifying Motives for Entering College. *Education*, Volume 131, Issue 4, s. 775–781.
- Cronbach, L.J. ve Shavelson, R.J. (2004). My Current Thoughts on Coefficient Alpha and Successor Procedures. *Educational and Psychological Measurement*, 64, s. 391–418.
- Cüceloğlu, Doğan. (2017). İnsan ve Davranışı. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Deci, E. L., ve Ryan, R. M. (2000). Self-Determination Theory and The Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, 55, s. 68–78.
- Deci, E.L., Vallerand, R.J., Pelletier, L. G. ve Ryan, R. M. (1991). Motivation and Education: The Selfdetermination Perspective. *Educational Psychologist*, Volume 26, Issue 3-4, s. 325-346.
- Diviani, N., van den Putte, B., Giani, S., vanWeert, J.C. (2015). Low Health Literacy and Evaluation of Online Health Information: A Systematic Review of the Literature. *Journal of Medical Internet Research*, Volume 17, Issue 5, e112.
- Everitt, B.S. ve Skrondal, A. (2010). *The Cambridge Dictionary of Statistics*. Cambridge University Press.
- Ghani, I.M.M. ve Ahmad, S. (2010). Stepwise Multiple Regression Method to Forecast Fish Landing. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Volume 8, 549–554.

- Green, J.L., Martin, A., Colmar, S., Marsh, H.W. ve McInerney, D. (2012). Academic Motivation, Selfconcept Engagement and Performance in High School; Key Processes from A Longitudinal Perspective. *Journal of Adolescence*, 35, s. 1111–1122.
- Grunschel, C., Schwinger, M., Steinmayr, R., ve Fries, S. (2016). Effects of Using Motivational Regulation Strategies on Students' Academic Procrastination, Academic Performance, and Well-Being, *Learning and Individual Differences*, 49, s. 162-170.
- Hardy, M.A. (1993). *Regression with Dummy Variables*. SAGE Publications. Inc. <https://www.doi.org/10.4135/9781412985628>
- Huang, C., Wang, Y., Li, X., Ren, L., Zhao, J., Hu, Y., Zhang, L., Fan, G., Xu, J., Gu, X., Cheng, Z., Yu, T., Xia, J., Wei, Y., Wu, W., Xie, X., Yin, W., Li, H., Liu, M., ve Cao, B. (2020). Clinical Features of Patients Infected with 2019 Novel Coronavirus in Wuhan, China. *The Lancet*, 395, 10223, s. 497-506.
- Karabıyık, C. (2020). The Interplay Between Academic Motivation and Academic Achievement of Teacher Trainees. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 12, 2, s. 209-225.
- Karagüven, M.H.Ü. (2012). Akademik Motivasyon Ölçeğinin Türkçeye Adaptasyonu. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Cilt 12, Sayı 4, s. 1-22.
- Karatas, H. ve Erden, M. (2014). Academic Motivation: Gender, Domain and Grade Differences. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 143, s. 708-715.
- Kwak, S. G., ve Kim, J. H. (2017). Central Limit Theorem: The Cornerstone of Modern Statistics. *Korean Journal of Anesthesiology*, 70, 2, s. 144–156. <https://doi.org/10.4097/kjae.2017.70.2.144>
- Lintern, S. (2002). What is Motivation. Retrieved August 10, 2020, from <http://www.unisanet.unisa.edu.au/motivation/Pages/What%20is%20Motivation.htm>
- Liu, Y., Gayle, A. A., Wilder-Smith, A., ve Rocklöv, J. (2020). The Reproductive Number of COVID-19 is Higher Compared to SARS Coronavirus. *Journal of Travel Medicine*, Volume 27, Issue 2, s. 1-4.
- Martin, A.J. (2004). School Motivation of Boys and Girls: Differences of Degree, Differences of Kind, or Both?. *Australian Journal of Psychology*, Volume 56, Issue 3, s. 133–146.
- Michelle G. Craske, Scott L. Rauch, Robert Ursano, Jason Prenoveau, Daniel S. Pine, and Richard E. Zinbarg, (2021). What Is an Anxiety Disorder?. *FOCUS The Journal of Lifelong Learning In Psychiatry*, s. 369-388.
- Nguyen, H.T, Do, B.N., Pham, K.M., Kim, G.B., Dam, H.T.B., Nguyen, T.T., Nguyen, T.T.P., Nguyen, Y.H., Sørensen, K., Pleasant, A. ve Duong, T.V. (2020). Fear of COVID-19 Scale-Associations of Its Scores with Health Literacy and Health-Related Behaviors among Medical Students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, Volume 17, Issue 11, s. 4164.
- Pintrich, P.R. ve Schunk, D. H. (2002). *Motivation in Education: Theory, Research and Applications*. Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice Hall.

- Rigby, C.S., Deci, E.I., Patrick, B.C. ve Ryan, R.M. (1992). Beyond The Intrinsic-Extrinsic Dichotomy: Self- Determination in Motivation and Learning. *Motivation and Emotion*, Volume 16, Issue 3, s. 165-185.
- Saadatian-Elahi, M., Facy, F., Del Signore, C., ve Vanhems, P. (2010). Perception of Epidemic's Related Anxiety in the General French Population: A Cross-sectional Study in the Rhône-Alpes Region. *BMC Public Health*, Volume 10, Issue 1, s. 191-205.
- Satici, B., Gocet-Tekin E, Deniz ME, et al. (2020). Adaptation of the Fear of COVID-19 Scale: Its Association with Psychological Distress and Life Satisfaction in Turkey. *International Journal of Mental Health Addiction*. Published online May 8, 2020. <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00294-0> PMID:32395095
- Shin, H. (2020). Technological Innovation in Public Education in the Era of COVID-19: Focusing on Distance Education Policy in South Korea. *Asian Journal of Innovation and Policy*, Cilt 9, Sayı 2, S. 207–222.
- T.C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilgilendirme Platformu, (2021). <https://covid19.saglik.gov.tr/> Erişim Tarihi: 22.10.2021.
- T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı ve Genel Müdürlüğü, (2021). https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/covid-19-rehberi/COVID-19_REHBERI_GENEL_BILGI_LER_EPIDEMIOLOJI_VE_TANI.pdf Erişim Tarihi: 08.08.2021.
- Taşkesen, S. (2019). Investigating the Academic Motivations and Academic Achievements of Preservice Visual Arts Teachers. *European Journal of Educational Research*, Cilt 8, Sayı 3, s. 857-155
- Tavakol, M., ve Dennick, R. (2011). Making Sense of Cronbach's Alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, s. 53–55.
- Valentina Gritsenko, Oleg Skugarevsky , Vsevolod Konstantinov, Natallia Khamenka, Tatyana Marinova, Alexander Reznik, Richard Isralowitz, (2020). COVID 19 Fear, Stress, Anxiety, and Substance Use Among Russian and Belarusian University Student, *International Journal of Mental Health and Addiction*, s. 1-7.
- Vallerand, R.J., Pelletier, L.G., Blais, M.R., Briere, N.M., Senecal, C. ve Vallieres, E.F. (1992). The Academic Motivation Scale: A Measure of Intrinsic, Extrinsic, and Amotivation in Education. *Educational And Psychological Measurement*, Volume 52, Issue 4, s. 1003-1017.
- Vallerand, R.J., ve Blssonnette, R. (1992). Intrinsic, Extrinsic, and Amotivational Styles as Predictors of Behavior: A Prospective Study. *Journal of Personality*, Volume 60, Issue 3, s. 599-620.
- Vallerand, R.J., ve Ratelle, C.F. (2002). Intrinsic and Extrinsic Motivation: A Hierarchical Model. *Handbook Of Self-Determination Research*, 128, s. 37-63.
- Wang, C., Cheng, Z., Yue, X. G. ve Mcaleer, M. (2020). Risk Management of COVID-19 By Universities in China. *Journal of Risk and Financial Management*, Volume 13, Issue 2, s. 1-6.

- Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C.S. ve Ho, C.R. (2020b). Immediate Psychological Responses and Associated Factors during the Initial Stage of the 2019 Coronavirus Disease (COVID-19) Epidemic among the General Population in China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, s. 17–29.
- Wang, W., Tang, J., ve Wei, F. (2020a). Updated Understanding of the Outbreak of 2019 Novel Coronavirus (2019-nCoV) in Wuhan, China. *Journal of Medical Virology*, Volume 92, Issue 4, s. 441- 447.
- Wentzel, R. K., ve Wigfield, A. (2009). Introduction. Eds. Kathryn R. Wentzel, Allan Wigfield. *Handbook of Motivation at School*. New York: Routledge: 1-9.
- Wilkesmann, U., Fischer, H. Ve Virgillito, A. (2012). *Academic Motivation of Students-The German Case*. Dortmund: Zentrum Für Weiterbildung.
- Wu, X. (2003). Intrinsic Motivation and Young Language Learners: The Impact of The Classroom Environment. *System*, 31, 4, s. 501–517.
- Zhao, S., Lin, Q., Ran, J., Musa, S. S., Yang, G., Wang, W., Lou, Y., Gao, D., Yang, L., He, D., ve Wang, M.H. (2020). Preliminary Estimation of The Basic Reproduction Number of Novel Coronavirus (2019-nCoV) in China, from 2019 to 2020: A data-driven Analysis in The Early Phase of the Outbreak. *International Journal of Infectious Diseases*, 92, s. 214-217.